

KANDIDATNUMMER

3296

Sidetall

1

av

23

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Den internasjonale sommerskole

Universitetet i Oslo

2015

3296
2018

I Lytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvordan er statusen for dialektene i Norge sammenliknet med andre nordiske land?

~~Et eksempel~~ Statusen for dialektene er høyere i Norge enn i andre land. Et eksempel er at de norske politikerne bruker dialektene sine i Stortinget.

2. Hvorfor finnes det ikke en offisiell uttaleordbok for norsk?

Norge har mange forskjellige dialekter, men ikke et offisielt talemål. Så det er ikke mulig for å ha en offisiell uttaleordbok.

3. Hva er årsaken til at talemålet i hovedstaden ofte har høy status i mange land?

Årsaken er at den kulturelle, politiske og økonomiske eliten ofte bor i hovedstaden.

4. I Norge var det lenge slik at folk som flyttet til Oslo forandret dialekten sin.

Hva var årsakene til dette?

Oslo-dialekten hadde en høyere status, særlig eliten var der, så folk prøvde å imitere Oslo-dialekten.

5. Nevn fire trekk som kjennetegner den generelle samfunnsutviklingen i Norge i 1970-årene.

Karakteristiske trekk er: milødkamp, kvinnekamp, medlemsskap EU og kamp mot sentralisering.

6. Hvilke konsekvenser hadde utviklingen på 1970-tallet for synet på og bruken av dialektene?

Menneskene var mer stolt på sine dialekter og Oslo ble mindre dominant.

7. Hvilke dialekter er ifølge Arne Torp mest utsatt for forandringer på 2000-tallet?

Arne Torp er bekymret at dialektene fra Bø, Halingdal og Valdres skal forsvinne.

8. Hva ser Arne Torp som hovedårsaken til dialektforandringer hos unge mennesker på 2000-tallet?

Unge mennesker lever i et urbanisert samfunn, så dialektene forandres snart.

9. Hva inneholder boken *Leve dialekten – en mental språkreise* av Gunnhild Kverness?

Boka har 14 intervjuer med kjente nordmenn som snakker i sine dialekter.

10. Hva mener sangeren Kari Bremnes er viktigst for å beholde dialekten sin?

Dialekten hennes er en del av Kari's identitet.
Hun synger og skriver flun bruker dialekten når hun synger og skriver.

II Tekst med oppgaver

Operasjon avlogging

Aftenposten, 24.01.2015

«Pappa, elsker du mobilen din høyere enn du elsker meg?» Spørsmålet fra sjuåringen kom ikke direkte overraskende. Situasjonene der Lars Bratsberg holdt ett øye på ungene og det andre på mobilen, var blitt så mange at han ikke merket det selv. «Så klart jeg ikke elsker mobilen min mer enn deg», svarte han beroligende, men inni seg var han usikker. Hadde han gått for langt?

Negative konsekvenser

Mobilbruk er et sikkert samtaleemne når folk over 30 år møtes til middag. De er også den siste generasjonen som husker hvordan verden var uten Internett. Gjennomsnittsnordmannen sjekker smarttelefonen sin 150 ganger i døgnet, eller hvert sjette minutt. Den forstyrrer parforholdet, ødelegger samtaler, gir dårlig nattesøvn, og barna står fullstendig overlatt til seg selv og skriker etter oppmerksomhet mens foreldrene sitter som zombier. Er alt helsvart eller gjøres det noe for å endre situasjonen? Flere har nå begynt å tenke på hvordan de bruker digitale verktøy. Bedrifter har mobilfrie møter. Familier innfører regler for de voksne om å legge vekk smarttelefoner, iPader og laptopen til barna er i seng. «Tidens store moteord blant foreldre er nærvær», skrev den danske avisen *Politiken* tidligere i år.

Flaut

Etter konfrontasjonen med datteren begynte Lars Bratsberg å sette mobilen på lydløs og legge den i gangen. Nå er Bratsberg, som til daglig jobber i Google, hjemme i sin tredje pappapermisjon. Og sønnen Mads får sannsynligvis vokse opp med en mer nærværende pappa enn storesøstrene. Hver ettermiddag fra klokken fem til ni skrur Lars av mobiltelefonen.

Det siste halvannet året har han brukt på å skrive boken *Logg av* sammen med IT-gründer Thomas Moen, som i likhet med Bratsberg erfarte at mobilbruken hans hadde gått for langt. «Når jeg ser tilbake på hvor fjern jeg var i sosiale sammenhenger før, blir jeg flau», sier Moen.

Verken han eller Bratsberg mener det er en god idé å logge helt av, men de håper folk vil begynne å reflektere og ta mer bevisste valg rundt sin egen teknologibruk.

Ingen ny kritikk

Begrensninger av egen teknologibruk vil trolig bli en ny måte å vise hvilken sosial gruppe man tilhører, på samme måte som for eksempel trening og *slow food* er det. Dette er fenomener som først og fremst er utbredt i den sosiale, økonomiske og kulturelle eliten. Både Lars Bratsberg og Thomas Moen tror at bevisst teknologibruk kan bli en klassemarkør. «Vi håper at det ikke bare blir en trend i enkelte miljøer, men mer et skifte med varig endring», sier de.

Samfunnsgeograf og lektor ved Markedshøyskolen Karl-Fredrik Tangen er mer kritisk. Han sier: «Tanken om at du må utsette de umiddelbare behovene dine, er en evig klassemarkør. Det gjelder også forholdet til barneoppdragelse. Og kritikken mot overdreven teknologibruk er ikke ny. Å være skeptisk til nye fenomener er en reaksjon som vi treffer på i forskjellige situasjoner opp gjennom historien. Man har vært redd for alt fra langt hår til cowboyfortellinger og VHS-videoer.» Tangen mener at dette ikke er et større problem enn at folk før satt og så på TV, eller at mødre satt og leste ukeblader og pratet med venninnene sine foran ungene. «Det ligger i moralen vår at ny teknologi er skummel», sier han.

For lite kritiske

Lars Bratberg mener derimot at vi har vært for lite kritiske. 42-åringen mener han tilhører en generasjon som har vært veldig opptatt av alt nytt, og som har glemt å stille spørsmål underveis. «Det virker som om vi nesten ikke har lagt merke til at vi sakte, men sikkert har endret atferdsmønster. For noen fungerer det greit, for andre ikke. Personlig føler jeg meg som en bedre pappa når jeg ikke blir forstyrret av andre enn ungene mine», sier han.

A. Spørsmål til teksten «Operasjon avlogging».

1. Hvorfor har mange nordmenn problemer med parforholdet og nattesøvnen?

Et Nordmenn sjekker mobiltelefonen sin for ofte

2. Hvorfor får lille Mads Bratsberg vokse opp med en mer nærværende pappa enn storesøstrene fikk?

Lars Bratsberg skal bruke sin mobiltelefon mindre ofte, så at han mer tid for Mads.

3. Hvorfor stiller Karl Fredrik Tangen seg kritisk til påstanden om overdreven teknologibruk i våre dager?

Det er normalt at folk er skeptisk til nye teknologier. Mobiltelefon er bare et nytt eksempel

4. Hvorfor er Lars Bratsberg kritisk til teknologibruken i den generasjonen han tilhører?

Vi er for opptatt med ny informasjon.
↳ Lars generasjon

B. Fullfør setningene slik at innholdet blir det samme som i artikkelen.

1. Da sjuåringen spurte ham, hvis Lars elsket mobiltelefonen sin ~~der~~ enn Mads, kom det ikke direkte ovennåstende høyere

2. Generasjonen over 30 år snakker veldig ofte om mobilbruken når de har middag.

3. Boken Logg av handler om at mobilbruken er for høy.

4. I forskjellige situasjoner opp gjennom historien er mennesker mot nye teknologier.

5. Lars Bratsberg føler seg som en bedre pappa når han ikke bruker sin mobiltelefon.

C. Parsetninger**Fullfør setningene i linje B nedenfor.****Innholdet i setning B må være det samme som i setning A.**

1. A. Sjuåringen spurte: "Pappa, elsker du egentlig mobilen din høyere enn meg?"

B. Sjuåringen spurte hvis pappa hans elsker sin mobiltelefon høyere enn ham.

2. A. Bratsberg mener ikke det er en god idé å logge helt av. Det mener ikke Moen heller.

B. Både Bratsberg og Moen mener det er en god idé å logge helt av.

3. A. Det har blitt sagt av flere at det er viktig å begrense sin egen teknologibruk.

B. Det har blitt sagt av flere at det er viktig med å begrense av folks teknologibruk.

4. A. Mobiltelefonen forstyrrer parforholdet.

B. Parforholdet ble forstyrret av mobiltelefonen

D. Ordlagning**Fyll ut de åpne feltene.**

Substantiv	Verb	Adjektiv/partisipp
en overraskelse	å overraske	overraskende
en forstyrrelse	å forstyrre	forstyrrende
en endring	å endre	endret
en refleksjon	å reflektere	reflekterende

en overdrivelse	å overdrive å overdreie	overdreven
en begrensing	å begrense	begrensende
en kritikk	å kritiser å kritisere	kritisk

E. Substantiv – adjektiv

Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.
Begge ordene skal være med i alle setningene.

god – idé

1. Kan du fortelle om noen av den gode idéene dine?
2. Hun hadde en mye bedre god idé enn resten av gruppa.
3. Kan du komme med noen gode idéer ?
4. Dette er den beste idéen du noen gang har hatt.

F. Verb

Skriv verbene i riktig tid. Bruk riktig ordstilling. I noen setninger kan det være nødvendig å sette inn et hjelpeverb.

1. Jeg FOR Jeg forstår ulike dialekter bedre hvis
jeg - forstå
Jeg har mer kontakt med flere
jeg - ha
personer som snakker dialekt.

2. I det siste lyttet jeg mye på lydbøker.
jeg - lytte

For et år siden gjorde jeg aldri det.
jeg - aldri - gjøre

3. Hvorfor hørte du ikke på meg
du – ikke – høre

da jeg holdt foredraget mitt i går?
jeg holde

4. Han sier at han aldri har spilt dataspill igjen,
han – aldri – spille
for han hadde en negativ opplevelse med dataspill
han ha

i fjor.

G. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Spørsmålet var ikke direkte overraskende. Han ble usikker.

(selv om) Selv om spørsmålet ikke var direkte overraskende, ble han usikker.

(likevel) Spørsmålet var ikke direkte overraskende. Likevel ble han usikker.

Bedrifter kjører mobilfrie møter. De ansatte blir alltid forstyrret.

(fordi) Bedrifter kjører mobilfrie møter, fordi de ansatte alltid blir forstyrret.

(derfor) De ansatte blir alltid forstyrret. Derfor kjører bedrifter mobilfrie møter.

(så) De ansatte blir alltid forstyrret, så bedrifter kjører mobilfrie møter.

III Stil

Velg bare én av oppgavene. Skriv en stil på ca. 300 ord.

Oppgave 1

Den teknologiske utviklingen de siste 15 årene har resultert i et samfunn hvor digitale verktøy som for eksempel smarttelefon, nettbrett og pc tar stadig mer av vår oppmerksomhet i hverdagen. Hva tror du dette gjør med oss som mennesker? Hva er dine tanker om denne utviklingen?

Overskrift: *Teknologien og mennesket*

Oppgave 2

Fortell om språksituasjonen i hjemlandet ditt: Er det mange språk der? Er det ett eller flere offisielle språk? Hvordan er dialektenes posisjon? Er det vanlig å beholde dialekten sin når man flytter, og er det akseptert at dialekt brukes i offentlige sammenhenger som for eksempel i parlamentet?

Overskrift: *Språksituasjonen i hjemlandet mitt*

Oppgave 3

«Hjemmelekser er urettferdig fordi ikke alle foreldrene har kunnskap nok til å hjelpe barna med leksene. Dessuten fører lekser til stress og kranling hjemme. Når de voksne er ferdig med arbeidsdagen sin, har de fri. Når barna er ferdig med sin arbeidsdag, har de likevel mer jobb å gjøre hjemme. La barna gjøre leksene på skolen den siste timen hver dag, så kan de komme hjem og ha tid til å være sammen med familie og venner, eller drive med sport og andre aktiviteter.»

Dette skriver en frustrert far i et avisinnlegg. Hva mener du om saken? Bruk gjerne dine egne erfaringer.

Overskrift: *Hjemmelekser*

Oppgave 4

«Konflikten mellom kvinnen og mannssamfunnet er kjernen i *Et dukkehjem* (1879)», skriver litteraturprofessor Edvard Beyer. Hvordan kommer denne konflikten fram i det bildet vi får av hovedpersonen i skuespillet, Nora? Synes du at *Et dukkehjem* er relevant for å sette lys på kvinnens stilling i samfunnet i dag?

Overskrift: *Kvinnen og mannssamfunnet i Et dukkehjem*

Språksituasjonen i hjemlandet mitt.

Språksituasjonen i Nederland er veldig annerledes enn i Norge. Nederland har to ganske forskjellige skriftspråk, nemlig nederlandsk og frisisk. Norge har to ulike skriftspråk også, men den frisiske språkstatusen i Nederland er lavere enn den nynorske språkstatusen i Norge.

Den nederlandske språksituasjonen er veldig sentralisert. Mange mennesker flytter til de store byene og prøver å imitere bydialektene. "Akademisk" "amsterdamsk" har den høyeste statusen i Nederland og det er vanlig at studentene bruker denne dialekten på universitetet. Det er sjelden at studentene bruker sin egen dialekt. En gang sa en student til en annen student:

"Du snakker som en bonde!"

Veldig uheldig, men sanne situasjoner er vanlig på universitetet. Jeg studerer nederlandsk språk og kultur ved Universitetet i Amsterdam og jeg er veldig overrasket at språket er en måte en måte for å være prestisjøs. Vi studerer med ulike nederlandske dialekter, men vi bruker dem ikke. De mest kjente nederlandske

forfatterne bruker akademisk amsterdansk også
og det er bedre å bruke denne dialekten
i offentlige sammenhenger.

Det er uvanlig å høre en annen dialekt i det
nederlandske parlamentet. De fleste politikerne er
akademiker, så de bruker akademisk amsterdansk
veldig ofte. I parlamentet snakker bare én politiker
frisisk, men hun gjør det sjelden. Det tar for
mye tid å oversette fra frisisk til nederlandsk.
Frisisk er et lite språk. Bare 600 000 mennesker
snakker frisisk, mens Nederland har mer enn
18 millioner innbyggere.

Jeg frykter at den nederlandske språksituasjonen
blir mer og mer sentralisert. Unge
mennesker bruker akademisk amsterdansk, eller
'bra nederlandsk', så at de har en større
sjanse for å finne en jobb. Mange dialekter
forsvinner, slik som gelderlandsk, flevolandsk og
drentsk. Men dialektene som har en stor litterær
tradisjon skal eksistere i ~~den~~ framtiden.

Språksmålet er: for hvor lenge? Vil mennesker lese bøker
som er for vanskelig å forstå? Jeg håper
at jeg kan svare det om femti år.
306 ord.